

rán fedezték fel Dormánd Ny-i határában, a Zsidó-temetőről elnevezett dűlő K-i peremén, amely egy régi Laskó holt ág markánsan kiemelkedő Ny-i partján található.

A 2005 őszén végzett megelőző feltáráson több mint 20 objektumot bontottunk ki. Az objektumok egy része késő bronzkori, egy része pedig kelta kori, de ezek mellett egy késő középkori, vagy újkori árok nyoma is előkerült. A kelta korszakból jobbra téglalap alaprajzú házak lakógödreit, míg a késő bronzkorból kizárólag ovális, vagy kerek szájú gödröket és árkokat ástunk ki. A felszíni nyomok alapján mind a bronzkori, mind a vaskori település nagy felületre terjedt ki az itt magasodó domboldalon, a települési nyomok egészen a domb aljáig követhetők. Az érmeder közelében a vastag humuszszint alján tűzhelynyomokat figyeltünk meg.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

128. Döbrököz, Kétvíz köze

(Tolna megye) B

2005. május 2-án újabb terepbejárást végeztem a helyszínen, megnéztem a földvár átvágását. Mélysége átlag 1 m, szélessége kb. 50 m. Belső oldalán sok volt a szürke, hamus folt, sok késő bronzkori cserepet, állatcsontot találtam.

MIKLÓS ZSUZSA

129. Drávatamási, Kenderáztató

(Somogy megye) Ó, Á, Tö

A lelőhely 1992-ben vált ismertté, amikor az alacsony vízállásnak köszönhetően több bődönhajó vált láthatóvá a part mentén. Az egyik hajótestből egy 16–17. századi kiöntőcsöves török rézkancsó is előkerült.¹¹

2005. június 24-i szemlénken pontos leírás alapján kezdtük meg a munkát. A vizsgálatra kijelölt terület felső (folyásirány felőli) végének megközelítésekor meglepetésünkre tiszta vízben jól kivehető volt egy hajó körvonala. Erről a pontról kiindulva vizsgáltuk meg a lelőhelyet. Megállapítottuk, hogy mintegy 80 m hosszan bődönhajók sorakoznak a víz alatt a part előtt. A szemle során 11 hajót számoltunk meg, ezek többsége majdnem teljesen ép, volt néhány töredékes darab is.

A legjelentősebb koncentráció egy félszigetszerű partkiszögellés körül volt megfigyelhető. A meredek rézsún lecsúszva több hajótest feküdt egymás mellett, illetve egymás körül. Ezen a ponton a folyó szokatlanul mély (7 m), az áramlás rendkívül erős. Az említett kiszögellésnél, a hajók közelében egy megmunkált, fekvő gerendát figyeltünk meg. A gerenda oktagonális keresztmetszetű, 20–25 cm átmérőjű, színe alapján tölgyből

készült. Oldalán két csoportban 2-2 üreg látható, ezek feltételezhetően csaplyukak. A gerenda mellett deszkák és vaspántok ágyazódtak be az üledékbe. A gerenda mellett szórvány őskori és Árpád-kori (apró kavicsos soványítású, csigavonalas) kerámiatöredéket találtunk.

A kiszögellés felett mintegy 30 m-rel egy kb. 7 m hosszú hajó feküdt. A hajó belsejében egy újkori, mázas cserépedény fülét találtuk. A kiszögellés alatti szakaszon a part menti sodrás csekély, ellenáramlat alakult ki. Ennek köszönhetően az aljzat iszapos, a látótávolság csekély. Ezen a szakaszon két töredékes hajót figyeltünk meg eltemetődve. Találtunk továbbá egy köves foltot, melyről egy török kori fazék peremét emeltük ki. Az iszapos területen további leletek lehetnek eltemetődve.

A hajók – színük alapján – tölgyből készülhettek. A lemért, épebb darabok alapján hosszuk 8–10 m, szélességük 1–1,2 m lehetett. Keresztmetszetük körszelet alakú, a rönk belsejét faragták ki, az oldalfalon további munkát nem végeztek. Keresztmerezítőket, bordákat nem találtunk. Néhány darabnál az oldalfal felső peremén mesterségesnek tűnő lyukat észleltünk. Összességében az együttes egységes jellegű, a szokásos bődönhajóknál nagyobb, de egyszerűbb kialakítású darabokból áll.

Valószínűleg nem véletlen, hogy a legnagyobb koncentrációt az említett kiszögellésnél találtuk. Ez a kiszögellés véleményünk szerint nem természetes eredetű. A gerenda és a deszkák is összefüggésben lehetnek vele.

A leletegyüttes kora és funkciója jelenleg nem határozható meg teljes bizonyossággal. A hajók többsége vélhetően azonos korból származik és összefüggenek a terület használatával. Lehetséges, hogy malmok oldalhajói voltak, vagy híd pontonjai. A kiszögellés lehetett malomgát, hídfő, de egy védett kikötő előtti töltés is. A hajókat másodlagosan is felhasználhatták valamilyen vízi létesítmény építésekor. A leletanyag az őskortól az újkorig szóródik. A leletegyüttes őskori keltezése nem túl valószínű az említett funkciók esetében. Drávatamási határában ugyanakkor török kori őrhely is található (Török-domb). A török kori fazék, illetve a réz kancsó alapján ez látszik jelenleg a legvalószínűbb összefüggésnek.

Munkatársak: Olajos Szilvia, Puskás Norbert (Kék-ség Búvár Egyesület).

TÓTH JÁNOS ATTILA

130. Dunaalmás, Faktorok

(Komárom-Esztergom megye) Ró

2005. július–augusztusban hitelesítő feltárást végeztünk a Dunaalmás 0709/6, 0709/2 helyrajzi számú ingatlanokon. A munkára azért volt szükség, mert ez év májusában a fent jelölt terület szomszédságában végzett hitelesítő feltárást során római kori katonai palánktábor árkára bukkantunk, mely a tábort É-ről határolta. Fontos volt a tábor területének behatárolása, hogy kiderüljön, cohors vagy ala állomáshelyével van dolgunk.

A feltárást során egy kutatóárokmal megtaláltuk a tábor É–D-i irányú Ny-i árkat. A tábor K-i árkanak kere-

11 Dráva Múzeum adattára 878-92, fotótár 2698-2701. Rózsás M.: Török kori őrhely Drávatamási határában. in: GEREJES I. – KOVÁCS Gy.: Hódoltság régészeti kutatása, 2002.